

Vietnam och Sverige

Som alla vet är programmet Rapport i TV-2 inte känt för någon påfallande sanningskärlek. Dock innehöll rapporteringen av Vietnamkriget i dess senaste och avgörande skede i ett avseende sanningar, som tidigare dolts. Man gjorde inte längre gällande, att det varit FNL — eller PRR som det nu skall heta — som avgjorde kriget mot Saigonsidans trupper. I stället sades rent ut, att nordvietnameserna ingripit i Sydvietnam.

I längden går det uppenbarligen inte heller att påstå, att endast Sydvietnam bröt mot Parisavtalet. Båda sidorna bröt mot detta avtal, om man nu ens vill fortsätta att tala om ett avtal, som egentligen bara fungerade så att USA fullgjorde sin del och drog bort sina stridande förband. Därmed låg vägen öppen för en uppladdning från annat håll, som var mindre noggrant i fråga om avtal.

Enligt vissa utländska beräkningar skall mot slutet de nordvietnamesiska trupperna i Sydvietnam ha upgått till 200 000 man. Enligt andra skall de utgjort 10 divisioner. Siffrorna låter höga, men de är möjliga. Förbandens utrustning var kinesisk och sovjetrysk. Däremot har ingen trupp från någotdera hållet förekommit. På sydvietnamesiskt område har nordvietnameserna opererat självständigt, vilket torde vara mer än man kan säga om FNL-förbanden, som fått underordna sig Nordvietnams ledning.

Nordvietnam gick till sist direkt in i ett krig, som kan visa sig ha varit ett erövringskrig. I detta lämnades avgörande hjälp av de två kommunistiska

stormakterna. Från icke-kommunistiskt håll har hjälp — ej avgörande, men betydande — kommit åtminstone från Sverige.

Hur denna hjälp låtit sig förenas med svensk neutralitetspolitik har svenska folket ej fått reda på. Den massiva svenska miljonsatsningen till Nordvietnam har kallats u-hjälp, eller hjälp till återuppbyggnad, eller humanitär hjälp, eller någonting annat. Den har använts till att på olika sätt stärka hemmafronten i ett land i krig. Kalla hjälpen vad man vill, men detta är verkligheten.

”Sverige har stött det vietnamesiska folkets frihetskamp”, yttrade statsminister Palme den 30 april. Verkligen? Sverige har stött en upprorsrörelse inom den sydvietnamesiska staten och givit hjälp åt den nordvietnamesiska staten, som befunnit sig i krig. ”Vi har verkat för dess (det vietnamesiska folkets) rätt att utan främmande inblandning avgöra sin egen framtid”, sade statsministern vidare. Politikern har talat, men annars är det ju så att det nordvietnamesiska folket står under kommunistiskt styre utan rätt att ens yttra sig om sitt politiska system. Därför går det nu också för det sydvietnamesiska folket, och den enda fråga, som står öppen, är i vilken grad Nordvietnam kommer att utnyttja sin seger och taga över vad som varit Sydvietnam.

Uttalanden av nyssnämnda slag hör till den svenska utrikespolitikens egendomligheter och kommenteras som sådana utomlands. Ett land, som talar om sin fasta vilja att bedriva neutralitetspolitik och

som samtidigt kraftigt hjälper den ena sidan i en militär konflikt, är ju redan en märkvärdig företeelse. Samma land har vidare meddelat, att dess politik skall gå ut på att motverka de negativa konsekvenserna för små länder av supermakternas avspänningspolitik. För att demonstrera hur denna motverkan skall gå till, uppträder landet till förmån för den ena parten i en krigisk konflikt. Detta sker visserligen inte i samverkan med de stormakter, som är invecklade med direkt militär hjälp på den ena sidan, men det sker i uppenbar motsattställning till en annan stormakt, för vilken regeringsledamöter i det sk neutrala

landet öppet uttalat omväxlande sin avsky och sitt förakt.

Att röja i den snårskog av politiska uttalanden som gjorts särskilt från regeringshåll i Vietnamfrågan blir en sak för kommande generationers historiker. Med ett uttalande av statsministern i samband med krigsslutet kan man emellertid vara enig. Han hoppades på en fredlig återuppbyggnad i Vietnam och utlovade svensk hjälp till denna. Det blir riksdagsoppositionens sak att envist försöka se till, att denna hjälp inte lämnas så ensidigt och så politiskt i stället för humanitärt motiverat som hittills skett.